

DIGITALIZACIJA IMOVINE

VUKOVIC & PARTNERS
Advokatska kancelarija - Law firm

Digitalizacija imovine – digitalni aseti i digitalni novac

Gotovo čitavu deceniju svedoci smo svakodnevnih polemika o razvoju bezgotovinskih ekonomija u kojima je plaćanje gotovinom značajno potisnuto u korist raznih oblika elektronskih transfera. Elektronski transferi iz razloga svoje praktičnosti, postepeno i stabilno, preuzimaju dominaciju u sferi plaćanja i deluje da će papirni novac u horizontu od narednih deset godina biti potisnut kao primarni način vršenja transfera. Šta nam tačno onda donosi budućnost?

1. Forma novca

Kroz istoriju, forma i oblik novca su se konstatno menjali, prateći socioekonomske promene kroz koje je civilizacija prolazila. Ono oko čega se ekonomisti gotovo bez izuzetka slažu je da je bez obzira na formu i oblik, novac uvek bio osnovno sredstvo razmene roba, obračunska mera vrednosti i "blago", odnosno instrument čuvanja vrednosti.

Pored ovih karakteristika, reklo bi se da je novac uvek kroz istoriju bio i fizički aset. Od gotovih formi koje je nudila priroda (kamenje, školjke), preko kovanica proizvedenih od legura raznih, najčešće plemenitih, metala, pa da papirnog novca koji izdaju centralne banke, novac je uvek imao karakteristiku da je i fizički opipljiv. Novac vekovima ima još jednu karakteristiku koja je, uz manje izuzetke, dominantna. Njegov izdavalac uvek je bila javna vlast.

31. oktobra 2008. godine, po prvi put je ozbiljnije razrađena mogućnost nastanka i razvoja kriptovalute, u čuvenom dokumentu pod nazivom „Bitcoin: Peer-to-Peer elektronski keš sistem“ (eng. "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System"¹) objavljenom pod pseudonimom Satoši Nakamoto. 2009. godine, prateći ideje iz ovog dokumenta, nastao je Bitcoin, prva i još uvek dominantna kriptovaluta. Od tog trenutka postaje jasno da će i budućnost novca biti digitalna.

Ono što u tom trenutku ostaje nedefinisano je koja će biti uloga javnih vlasti i centralnih banaka u emisijama i kontrolama kriptovaluta i digitalnog novca.

2. Bezgotovinska plaćanja - izvesna budućnost plaćanja

Prelazna forma između klasičnog, fizičkog novca, i digitalnog novca, već nekoliko decenija su platne kartice. Kao što znamo, ove kartice omogućavaju bezgotovinska plaćanja njihovom držaocu.

Međutim,

u pozadini vrednosti kojom one raspolažu na kraju se uvek nalazi fizički novac koji je deponovan na računu sa kojim su kartice povezane. Pored samih klasičnih platnih kartica, industrija platnih usluga razvila je i digitalne kartice, kao i razne vrste aplikativnih rešenja za vršenje plaćanja, pa se značajan broj plaćanja danas vrši samim mobilnim telefonima i sličnim pametnim uređajima. Prema nalazima izveštaja "Posledice digitalizacije na potrošačka plaćanja u okviru Eurosisistema kao katalizatora"² (eng. "Implications of digitalisation in retail payments for the Eurosystem's catalyst role") iz jula 2019. godine, čak 200 različitih digitalnih vidova plaćanja je razvijeno, od čega više od jedne trećine

¹ <http://www.bitcoin.org/bitcoin.pdf>

² [Implications of digitalisation in retail payments for the Eurosystem's catalyst role](#)

platformi svoj poslovni model pozicionira na poslovnom modelu već uspešno razvijenom od strane društvenih mreža - usluga bez novčane naknade, u zamenu za pristup ličnim podacima.

Pored sada već klasičnog instrumenta bezgotovinskog plaćanja, platnih kartica, u međuvremenu su razvijeni i drugi instrumenti poput kriptovaluta, „stablecoin-a“ i elektronskog novca.

Kriptovalute¹ su definisane na brojne načine, od strane različitih autoriteta. Jedna od najobuhvatnijih definicija je da su kriptovalute virtuelni digitalni izrazi vrednosti koja nije izdata od strane centralne banke, kreditne institucije ili institucije elektronskog novca, i koje u određenim uslovima mogu biti korišćene kao alternativa novcu. Najpoznatije kriptovalute pored pionira „Bitcoin-a“ (BTC) su Ethereum (ETH), Ripple (XRP), Litecoin (LTC), Stellar (XLM), Cardano (ADA), IOTA (MIOTA), NEO (NEO), Monero (XMR) i drugi. Kriptovalute nisu neposredno definisane i poznate u pravnom sistemu Republike Srbije, ali se mogu smatrati obuhvaćenim definicijom digitalne imovine i virtuelne valute u smislu odredbi Zakona o digitalnoj imovini (Sl. glasnik br. 153/2020).²

Svesne nedostataka kriptovaluta, ali i platnih kartica, mnoge „fintech“ kompanije krenule su u pravcu razvoja „stablecoin-a“. „Stablecoin“³ predstavlja digitalnu jedinicu vrednosti koja se razlikuje od postojećih valuta prvenstveno po tome što je oslonjen na set stabilizacionih alata čija je svrha da umanje fluktuacije vrednosti „stablecoin-a“ prema klasičnim valutama. Stabilizacioni alati su najčešće pulovi aseta, počev od gotovinskih depozita izdavaoca, pa do klasičnih likvidnih kolaterala (hartije od vrednosti ili čvrsti kolaterali) koji bi trebalo da ulivaju poverenje i garantuju stabilnost korisnicima. Kroz ove stabilizacione alate hedžuje se rizik fluktuacije vrednosti „stablecoin-a“, ali rizik ne biva u celosti izbegnut jer i vrednost aseta koji treba da garantuju stabilnost „stablecoin-a“ može značajno varirati. Stabilizacioni alati mogu biti i algoritmi koji kontrolišu obim ponude i potražnje i na taj način (poput centralne banke na tržištu stranih valuta, npr.) kontrolišu fluktuacije u vrednosti „stablecoin-a“. „Stablecoin“ se razlikuje od kriptovalute i po tome što ima jasno određenog izdavaoca, koji je poznat, i koji najčešće sam ili uz pomoć eksternih vendora, administrira ceo sistem svog „stablecoin-a“. „Stablecoin-i“ nisu neposredno definisani i poznati u pravnom sistemu Republike Srbije, ali se mogu smatrati obuhvaćenim definicijom digitalne imovine i virtuelne valute u smislu odredbi Zakona o digitalnoj imovini (Sl. glasnik br. 153/2020)⁴.

Elektronski novac⁵ predstavlja elektronski, uključujući i magnetno, pohranjenu novčanu vrednost koja formalno pravno čini potraživanje držaoca prema izdavaocu elektronskog novca nastalo uplatom sredstava za svrhu vršenja platnih transakcija i koji je prihvaćen od strane drugih pravnih i fizičkih lica pored njegovog izdavaoca. Elektronski novac prepoznat je u pravnom sistemu Republike Srbije Zakonom

¹<https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/150761/TAX3%20Study%20on%20cryptocurrencies%20and%20blockchain.pdf>

²<https://www.mfin.gov.rs/wp-content/uploads/2020/10/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%80%D1%82-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0-%D0%BE-%D0%B4%D0%B8%D0%B3%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE%D1%98-%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf>

³<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op247~fe3df92991.en.pdf>

⁴<https://www.mfin.gov.rs/wp-content/uploads/2020/10/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%80%D1%82-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0-%D0%BE-%D0%B4%D0%B8%D0%B3%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE%D1%98-%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf>

⁵<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0110>

vp

o platnim uslugama (Sl. glasnik RS, br. 139/2014 i 44/2018)¹ i njegovo određenje u potpunosti je preuzeto iz Direktive 2009/110/EC Evropskog parlamenta i saveta. Elektronski novac nije preuzeo značajniju poziciju na tržištu bezgotovinskih platnih transakcija u Republici Srbiji, uprkos činjenici da je relativno dugo dozvoljeno njegovo emitovanje i upotreba. Samo dve kompanije u Republici Srbiji imaju dozvolu za izdavanje elektronskog novca, iako je ova mogućnost uvedena zakonom još 2014. godine.

Prema poslednjim podacima iz izveštaja Evropske centralne banke² iz decembra 2020. godine - Studija o platnim navikama potrošača u euro zoni (eng. "Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (SPACE)"³), 24% plaćanja na maloprodajnim mestima obavljeno je bezgotovinski.

U potvrdu rasprostranjenog uverenja da će budućnost plaćanja biti bezgotovinska, idu i nalazi čuvenog "Evropskog izveštaja o plaćanjima 2020" (eng. "European Payment Report 2020"⁴) koji svake godine priprema kompanija Intrum, a koji pokazuju da čak 80% anketiranih subjekata na evropskom nivou očekuje da u horizontu od pet godina postanemo bezgotovinsko društvo.

Jasno je da i trendovi koji su vidljivi u istraživanjima potvrđuju ono što već percipiramo kao izvesnost - digitalizacija će u celosti marginalizovati papirni novac.

3. Digitalni aseti - izvesna budućnost kriptovaluta i "stablecoin-a"

Bitcoin i razne druge kriptovalute koje su njegov svojevrsni „*spinoff*“ u razmaku od 2009. godine do danas nisu uspele u ostvarenju inicijalne namere - kreiranju supremacije nad tradicionalnim valutama kroz prezimanje dve funkcije tradicionalnog novca - funkcije osnovnog sredstva razmene roba i funkcije obračunske mere vrednosti.

Umesto toga, čini se, da su ove kriptovalute privukle pažnju širokog spektra neinstitucionalnih investitora, i počele u najvećem delu da se razvijaju kroz treću tradicionalnu funkciju novca - funkciju instrumenta čuvanja vrednosti. Tokom perioda od 2009. godine, pa do danas, Bitcoin je postao svojevrsan finansijski derivat na neregulisanom tržištu, o kome su svi mnogo više pričali u svetlu pada ili rasta njegove vrednosti, nego u svetlu nove valute kojom će vršiti svakodnevna plaćanja. Efekti prethodne svetske ekonomske krize, pada aktivnosti berzi, rasta nepoverenja u institucionalne investicione okvire, kao i globalni pad kamata na depozite učinio je Bitcoin i druge kriptovalute zanimljivom investicionom prilikom pre nego samom valutom čiji je cilj da potisne klasični novac. Imajući u vidu poslednje trendove u kretanju vrednosti Bitcoina koji je nedavno prešao granicu od 60,000 USD, analitičari mu čak predviđaju da će prevazići ulogu novca kao čuvara vrednosti i da će se po toj funkciji u budućnosti izjednačiti sa samim zlatom. U prilog navedenom govori i činjenica da je Bitcoin višestruko ojačao početka ove godine, a njegova vrednost je porasla za 1000% u poslednjih godinu dana⁵, dok sa druge strane cene zlata već nekoliko meseci polako

¹ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_platnim_uslugama.html

² Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (SPACE) -

<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.spacereport202012~bb2038bbb6.en.pdf?05ce2c97d994fbcf1c93213ca04347dd>

³ <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.spacereport202012~bb2038bbb6.en.pdf?05ce2c97d994fbcf1c93213ca04347dd>

⁴ https://www.intrum.com/media/8918/european-payment-report-2020_final.pdf

⁵ <https://www.biznisipravo.rs/>

opadaju. Ipak, deluje pomalo utopično očekivati ovako nešto, imajući u vidu da Bitcoin nije "stablecoin", odnosno da njegova vrednost nije naslonjena na nikakve stabilizacione ni asete ni alate koji leže u njegovoj pozadini, već isključivo na samu tražnju na tržištu.

Atraktivnost kreiranja digitalnih valuta potvrđena je i činjenicom da je čak i sam tehnološki gigant, Facebook, najavio razvoj svog "stablecoin-a" pod nazivom Diem (inicijalno Libra) od koga očekuje da postane svojevrsna globalna valuta, imajući u vidu korisničku bazu od čak 2.7 milijarde aktivnih korisnika.

Prateći ovu vrstu dešavanja, zakonodavci u pojedinim zemljama koje pretenduju na "titule fintech nacija" krenuli su u pravcu prepoznavanja i regulisanja kriptovaluta i sličnih elektronskih aseta kao nove vrste bestesne imovine - digitalnog aseta, a ne u pravcu prepoznavanja kriptovaluta kao klasičnog novca.

Primeri ovakvih zemalja na nivou Evropske unije su Francuska i Malta.

Malta je 2018. godine donela sistemski zakon koji uređuje oblast digitalne imovine, Zakon o virtuelnoj finansijskoj imovini (eng. "Virtual Financial Assets Act"). Prema ovom zakonu, digitalna valuta se može definisati kao digitalni finansijski instrument. Navedeni zakon propisuje i uslove za lica koja odluče da kroz "Initial Coin Offering" („ICO“) puste u promet novu digitalnu valutu, kao i za druge pružaoce usluga, uključujući brokersko-dilerska društva, portfolio menadžere, dobavljače digitalnih valuta, investicione savetnike i menjačnice digitalne imovine.

U Francuskoj, usvajanjem Zakona o planu razvoju preduzetništva i transformaciji (fra. "Plan d'Action pour la Croissance et la Transformation des Entreprises") predviđa se izdavanje „opcione licence“ za izdavaoce ICO, čime se zadovoljavaju određeni standardi zaštite investitora. Zakon propisuje da izdavalac ICO mora biti pravno lice koje je osnovano ili registrovano u Francuskoj. Zakon ostavlja mogućnost za uspostavljanje mehanizama za nadgledanje i zaštitu imovine prikupljene tokom ICO ponude, kao i uvođenje postupka identifikacije kupaca, što je posebno značajno sa aspekta primene AML propisa i propisao o zaštiti konkurencije. Dodatno, predmetni zakon propisuje listu usluga koje se smatraju „uslugama digitalne imovine“. Pružiocima usluga, u smislu zakona, smatraju se između ostalog berze kao i brokersko-dilerska društva. Da bi dobili licence za obavljanje ove vrste poslova, pružaoци usluga moraju da poseduju osiguranje od profesionalne odgovornosti, propisani kapital, odgovarajući sistem bezbednosti i interne kontrole, kao i bezbedan IT sistem.

Značaj regulisanja digitalne imovine prepoznat je i na nivou Evropske unije. Evropska komisija je u septembru 2020. godine najavila plan regulisanja digitalne imovine na nivou Evropske unije. Naime, Evropska komisija predložila je Regulativu o tržištima kripto imovine (eng. „Regulation on Markets in Crypto Assets (MiCA¹)“) sa ciljem da podstakne inovacije, a istovremeno da sačuva finansijsku stabilnost i zaštiti investitore od rizika. Cilj propisa je da postavi elementarna rešenja koja treba da obezbede pravnu sigurnost izdavaocima i kupcima digitalne imovine, kao i da ubrza i harmonizuje rad nacionalnih zakonodavaca u ovoj oblasti. Namera propisa je da ovlašćenim pravnim licima, u jednoj od država članica Unije, koja nude usluge iz oblasti digitalne imovine, omogući da te usluge pružaju i u drugoj državi članici. Mere zaštite od rizika podrazumevaju zahteve u pogledu visine i očuvanja osnovnog kapitala, očuvanja

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0593&from=EN>

imovine, prava investitora u odnosu na izdavaoca digitalne imovine i pravne mehanizme zaštite takvih prava investitora. Evropska komisija je predložila i uspostavljanje tržišta digitalne imovine koje bi funkcionisalo u testnom okruženju, sa mogućnošću privremenog odstupanja od propisanih pravila, kako bi i regulatoru i učesnicima omogućili da nauče više o procesima u ovoj potpuno novoj industriji.

Narodna skupština Republike Srbije je u decembru 2020. godine donela Zakon o digitalnoj imovini koji je objavljen u Službenom glasniku br. 153/2020, čime je svrstala Srbiju u krug retkih zemalja koje su zakonom regulisale pitanja u vezi sa digitalnim asetima. Zakon propisuje da se digitalnom imovinom smatra i kripto-imovina ili virtuelna imovina, a u zakonu je definisana kao digitalni zapis vrednosti koji se može digitalno kupovati, prodavati, razmenjivati ili prenositi i koji se može koristiti kao sredstvo razmene ili u svrhu ulaganja. Dok je virtuelna valuta definisana kao vrsta digitalne imovine koju nije izdala i za čiju vrednost ne garantuje centralna banka, niti drugi organ javne vlasti, koja nije vezana za zakonsko sredstvo plaćanja i nema pravni status novca ili valute, ali je fizička i pravna lica prihvataju kao sredstvo razmene i može se kupovati, prodavati, razmenjivati, prenositi i čuvati elektronski. Pored ovih specifičnosti, na koje smo se posebno osvrnuli, zakon reguliše i niz drugih tema, upravo naslanjajući se na rešenja malteškog i francuskog zakonodavca, kao i na "idejna" rešenja koja za sada postoje na nivou nadnacionalnog regulatora Evropske unije.

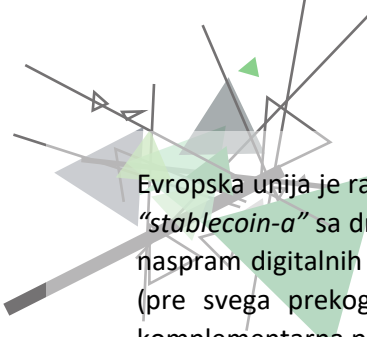
Dakle, imajući u vidu tendencije prvih regulatornih rešenja u ovoj oblasti, čini se da će kriptovalute i "stablecoin-i" u osnovi pre biti vrsta digitalne imovine, nego što će postati klasične valute. Sada, na javnim vlastima ostaje veliki izazov da kreiraju javne digitalne valute koje će i *de facto* zauzeti prostor digitalne valute na koji kriptovalute i "stablecoin-i" pretenduju.

4. Potreba za monetarnim monopolom - da li je izvesna digitalizacija nacionalnih valuta?

Postalo je sasvim jasno da inovacije koje dolaze iz privatnog sektora kreiraju jaku konkurenciju nacionalnim valutama, kao i da se očekivanja svih relevantnih društvenih učesnika kreću ka kreiranju bezgotovinske ekonomije. Ono što još uvek ostaje maglovito jeste kako će centralne banke i vlade reagovati na ovaj "pritisak konkurencije", da li će se odlučiti na digitalizaciju nacionalnih valuta ili će primat prepustiti nejavnim digitalnim valutama, uz određenje oblike kontrole? Takođe, veliko je pitanje u kojoj meri će nacionalne vlade pratiti digitalizaciju ekonomije i brisanje nacionalnih granica u privredi. Vlade koje ne olakšaju svoje FX transakcije, izvesno će se suočiti sa migracijom privrede na digitalne valute i asete kojima se slobodno mogu vršiti globalne transakcije, čime bi se zaobilazili rigidni i prestari FX propisi. Na taj način se praktično obesmišljavaju kapaciteti nacionalnih država da se uspešno nose sa kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti, zaštitom konkurencije, naplatom poreza, kao i AML rizicima. Konačno, uz tranziciju na plaćanja kroz digitalne valute ili asete većeg obima u okviru nacionalnih ekonomija, može se dogoditi da značajan deo platnog sistema nacionalne ekonomije bude eksterno vođen i kontrolisan od strane privatnih kompanija koje posluju van nacionalnih jurisdikcija. Ovo će predstavljati naročit izazov i za Republiku Srbiju imajući u vidu prevaziđenost propisa o deviznom poslovanju i njihovu rigidnu i invazivnu primenu u praksi.

Jedan od prvih odgovora na pitanje digitalizacije valuta dolazi iz Evropske unije. Pored Evropske unije, i centralne banke drugih država poput Švedske i Kine, takođe rade na digitalnim verzijama svojih valuta.

vp

Evropska unija je razumela konkurenciju koja postoji između klasičnog novca sa jedne i kriptovaluta i “stablecoin-a” sa druge strane i zauzela preliminarni stav o tome da mora podići konkurentnost evra naspram digitalnih opomenata. Ideja je da se to učini kroz značajno olakšanje potrošačkih plaćanja (pre svega prekograničnih), kao i kroz emisiju digitalnog evra - digitalne valute koja bi bila komplementarna postojećoj, konvencionalnoj, papirnoj valuti.

U oktobru 2020. godine od strane ECB objavljen je “Izveštaj o digitalnom evru” (eng. “Report on a digital euro”¹), formirana radna grupa i pokrenuta javna rasprava o potrebi uvođenja digitalnog evra.

Prema polaznim osnovama iznetim u navedenom Izveštaju, namera Evropske unije je da kroz uvođenje digitalne valute podigne konkurentnost valute izdate od strane javne vlasti i ublaži rizike koje sa sobom nose neregulisane i visoko rizične digitalne valute. Digitalni evro bi trebalo da olakša vršenje potrošačkih plaćanja i izbegne rizik da postane svojevrсни finansijski derivat po ugledu na kriptovalute.

Posebno zanimljivo pitanje koje je u Izveštaju otvoreno tiče se dizajna i tehničkog upravljanja sistemom - infrastrukturom u pozadini i korisničkim pristupnim interfejsom. Dilema postoji između centralizacije sistema i upravljanja njime od strane samih javnih vlasti, kreiranja “peer-to-peer” infrastrukture koja bi određene nivoe funkcionisanja sistema spustila direktno na korisnike, ili kombinacije ova dva modela. Takođe, otvoreno je i pitanje da li se tehničko upravljanje koje bi ostalo u rukama javne vlasti može prebaciti na eksterne vendore i pod kojim uslovima, ili bi ovo moralo da ostane striktno u domenu javnih vlasti. Ovo pitanje je posebno zanimljivo u domenu vršenja kliringa plaćanja izvršenih digitalnim evrom.

Javna rasprava koju je pratila kratka eksperimentalna faza je zaključena 16. januara 2021. godine, a Evropska centralna banka će odlučiti najverovatnije u aprilu hoće li nastaviti sa pripremama za uvođenje digitalnog evra, nakon izrade izveštaja koji će obraditi sve informacije koje su prikupljene u toku istraživanja. Nakon izrade izveštaja Evropska centralna banka će odlučiti hoće li pokrenuti pilot projekat za testiranje održivosti digitalnog evra.

Imajući u vidu navedeno, čini se da je jedino stvarno pitanje u vezi uvođenja digitalnog evra pre “kada” nego “da li” će se to dogoditi.

5. Budućnost klasičnih valuta

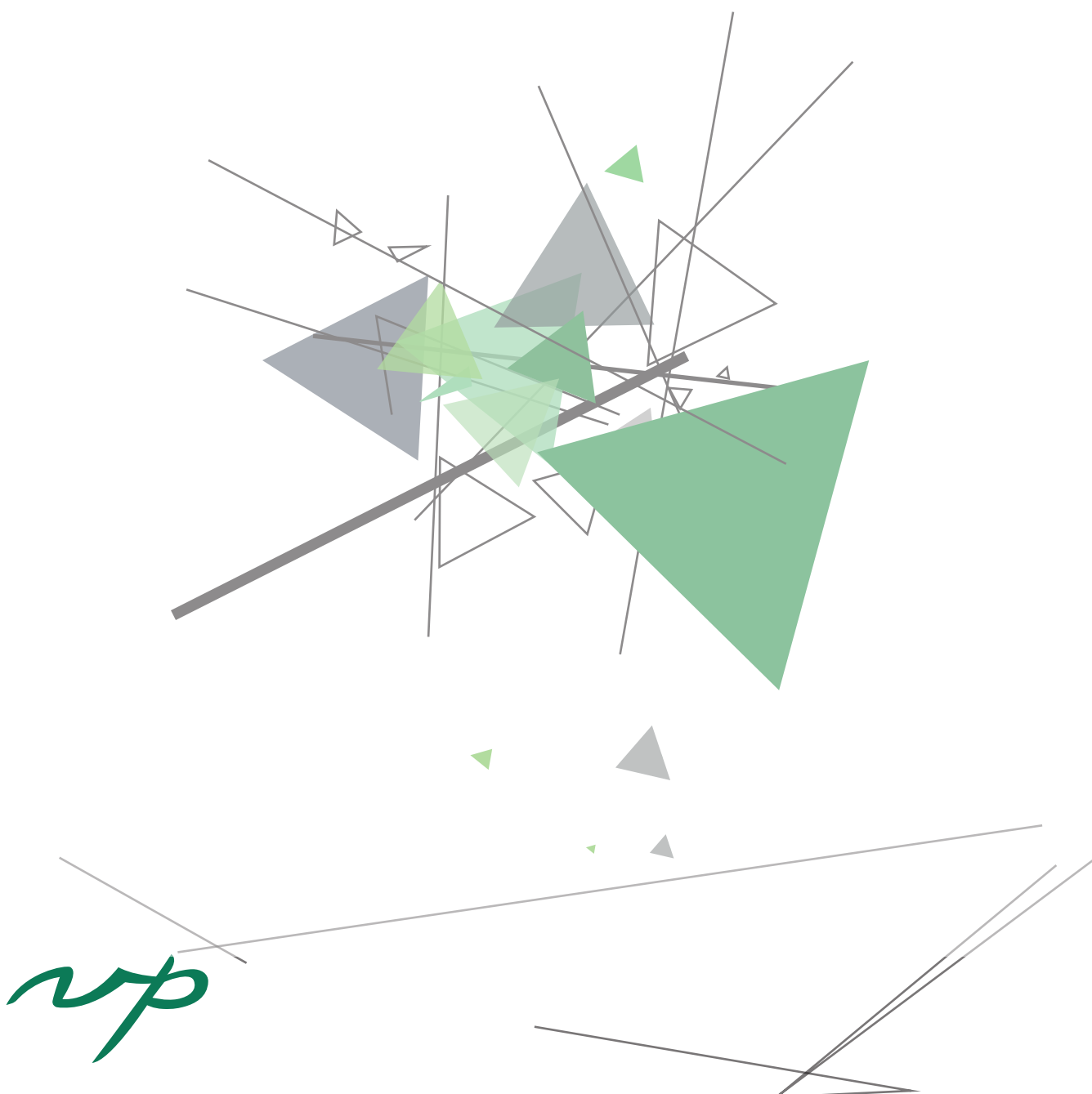
Tržišni uspeh, popularnost i obim transakcija koje se beleže u upotrebi kriptovaluta, “stablecoin-a”, elektronskog novca i platnih kartica veoma su jasan signal regulatoru da se tržište platnih usluga i koncept klasičnog novca moraju menjati.

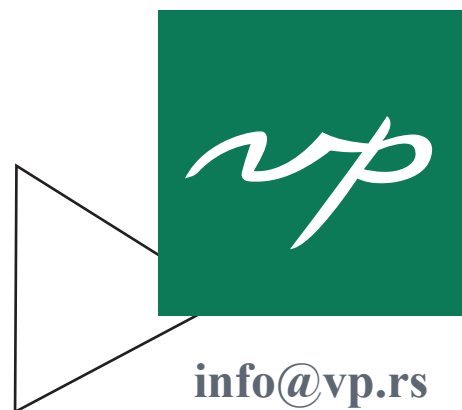
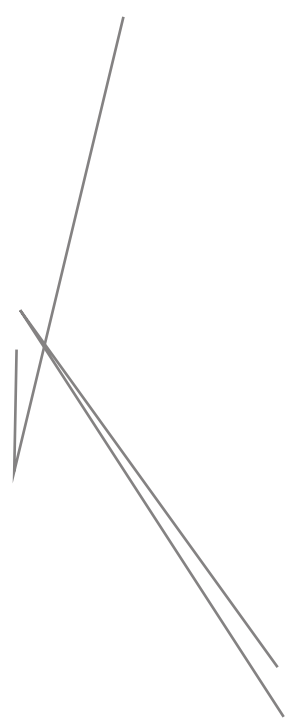
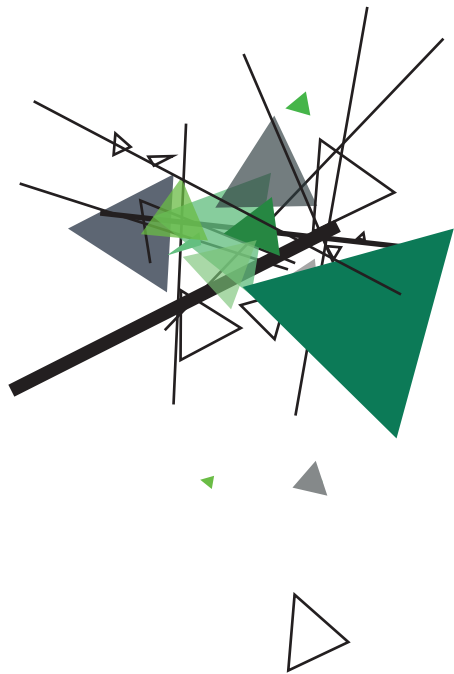
“Nejavne valute” praćene su brojnim rizicima koji direktno mogu uticati na monetarni suverenitet i finansijsku stabilnost nacionalnih i nadnacionalnih tržišta, strukturu ovih tržišta, zaštitu konkurencije i tehnološku nezavisnost, kao i bezbednost podataka korisnika.

¹ <https://www.ecb.europa.eu/euro/html/digitaleuro-report.en.html>

Zbog svega ovoga čini se da nacionalni i nadnacionalni autoriteti u čijoj nadležnosti se nalazi regulacija, emisija i nadzor nad tradicionalnim novcem, neće propustiti da iskoriste priliku i gotova znanja koja dolaze iz privatnog sektora za stvaranje digitalnih nacionalnih i nadnacionalnih valuta koje će biti daleko manje rizične od svojih “konkurenata iz privatnog sektora” i koji će, poput javnog dobra, biti bezuslovno dostupni svim građanima. Od brzine ove tranzicije (kao u ostalom i ukupne tranzicije na rešenja četvrte industrijske revolucije) zavisice i sama budućnost država i njihovih nadnacionalnih pandana.

Takođe, čini se i da klasičan papirni novac još bar nekoliko decenija neće nestati iz upotrebe. To se neće dogoditi dok god postoji potreba za zaštitom privatnosti potrošača. Odnosno, neće se dogoditi bar dotle dok i javne digitalne valute ne budu otvorile ovu mogućnost anonimnosti potrošačima.

info@vp.rs

www.vp.rs

